

MKWÁDÀ NKE AKWADÀRÀ NDÌAGHA NKE SENAKERIB

2 Ihe Emere 32:1-23; 2 Ndi Eze 19:14-37.

IHEÒMÙMÙ 344

Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “JEHOVA bu ihèm na nzoputam; onye ka m'gātu egwu? JEHOVA bu ebe siri ike nke ndum; onye ka m'gātu óké egwu? (Abù Qma 27:1).

I Nnöchigide nke Senakerib na Okwukwe nke Hezekaia

- 1 Senakerib mara ụlọ ikwu ya imegide obodo Juda niile nke ejì mgbidi gbaa gburugburu, 2 Ihe Emere 32:1; 2 Ndi-eze 18:13-16; Aisaia 36:1
- 2 Hezekaia gbalisjike ịnapta Jerusalem, 2 Ihe Emere 32:2-5
- 3 Okwukwe ya n'ebe Chineke nọ nyeere ya aka ikwuokwu ịgbaume, 2 Ihe Emere 32:6-8.

II Okwu Mkwulu nke Senakerib na Ekpere nke Hezekaia

- 1 Ekwuru okwu ojọq megide Hezekaia na Onyenwe anyị, 2 Ihe Emere 32:9-19; Aisaia 36:2-22; 2 Ndi Eze 18:17-37.
- 2 Senakerib Zigaara Hezekaia akwukwọzi nke nkwalu, 2 Ihe Emere 32:17; 2 Ndi Eze 19:8-13; Aisaia 37:14.
- 3 “Aririọ nke onye eziomume di ike nke-uku n'ilusi ọlu-ike-ya,” Jemes 5:16; 2 Ndi Eze 19:14-19; 2 Ihe Emere 32:20; Aisaia 37:15-20; Abù Qma 46:1.

III Nzaghachị nke Onyenwe anyị na Mbibi nke Senakerib

- 1 Aisaia kwuwapütara okwu banyere ihe nke gaadakwasị Senakerib, 2 Ndi Eze 19:20-34; Aisaia 37:21-35.
- 2 Obịbịa nke mmuqozu ahụ wetaara ndịagha nke Asiria ọnwụ, 2 Ndi Eze 19:35-37; 2 Ihe Emere 32:21-23; Aisaia 37:36.

NKOWA DỊ ICHEICHE

Idị n'otù

“Mgbe o nādigh ezi ndum-ọdu o bulu di, ndi ahu gāda” (Ilu 11:14). Ngwangwa Hezekaia matara na Senakerib, bù eze Asiria, naabịa ibuso ya agha, o natara ndumodù site n'aka ndịisi na ndi dike ya. Ha jikötara onweha wee wuzie ebe nile ewusiri-ike ma jikere kwa onwe-ha ịlụögü megide Senakerib. Idịn'otù nke dị n'oge ọnwụnwa ahụ naekwu nkeoma banyere ntute nke ọfufè nke imemmụo nke di n'oge ọchichị nke Hezekaia. Hezekaia mere ihe o nwereike ime wee gwa ndị ya “okwu nābà n'obi-ha.”

Igbàume

“Dinu ike nwe kwa ume, unu atula egwu atu-kwa-la ujọ” (2 Ihe Emere 32:7). Ọtụtụ mgbe ka okwu ndịa maqbụ ụdị okwu igbàume dị otù a meworo ka obi nke ndịagha nke Chineke nwee mkpalị ịlụögü nke okwukwe gaa n'iru. O nwereike ịbü na ndagwurugwu onyinyo ọnwụ nke gbara ọchichịrị ka anaakpọ ndịgha a ije, mere nwa nke Chineke ekwesighị ka o tọq egwu, n'ihi na o pürü iweli anya ya lee n'Eluigwe mata kwa na Chineke “nēchebe ya, o we nādizu n'udo,” bù onye emeworo ka uche ya dabere na Ya (Aisaia 26:3).

Ùsù Ndị agha nke Chineke

“Nke nonyere ayi di ọtutu kari nke nonyere ya” (2 Ihe Emere 32:7). Eze Asiria nwere ọtụtụ igwè ndịagha, ma náanyà kwa isi ọbuná inye Hezekaia ịnyinya nke dị 2000 (puku abụq) n'ọnụögugụ ịhụ na alurụ ọgụ ahụ, ma Hezekaia pürü ikwu sị, “Nke nonyere ayi di ọtutu kari nke nonyere ya.” O bụ ezie na anya ya akaahughị ịnyinya na ụgbọala ọkụ ahụ ka ha nọ ya gburugburu díka o díri orù nke Elaisha, ma, díka Elaisha, o matara na ha nọ n'ebe ahụ.

Ọtụtụ mgbe anyị naanụ ka ebilimmiri naagbọ uja, anyị ewee malite ịma jijiji, náechéfu na anyị naefè Onye ahụ nke siri, “Rue ebe a ka I gābia, ma i gagh-agabiga ya; n'ebe a ka agākwusi kwa npako nke ebili miri gi nile” (Job 38:11). Ka anyị mata nkeoma na “mgbe onye nkpagbu gābata dika miri-

iyi, Mọ nke JEHOVA ganēbuli ṥkōlōtō imegide ya” (Aisaia 59:19). Obúná ma asị na ebilimmiri ahụ pürü itiwasị mgbedi niile ewusirijike ma bupu kwa ọtụtụ ụlo nke dị ka ha baraúrù nke ewukwasịri n’elu ájá, ṥkōlōtō nke Onyenwe anyị agaghị ama jijiji mgbe óké ifufè naefe maqbụ daa mgbe ebilimmiri naasụ ụfụfụ.

Obuná mgbe o naadi ka agaasi na ogweaka nke anşarụ dì ike, òlee nke karịri n’ike, ihe ekereèkè, kaqbụ Onye ahụ kere ya? O bürü na otù okwu nke sitere n’onụ Onye ṥkikè ahụ pürü ime ka ihe ahụ dì, otù okwu nke O gaekwu ṥ pughi ime ka ihe ahụ ghara kwa idị? Anyị ndị O kereèkè anyị gaatụ egwù ịtukwasị Chineke obi banyere arụ anyị n’oge ọnwanwa na n’oge nsogbu wee náechè na ogweaka nke anşarụ dì ike karịa Okwu Ya nke siriike? Anyị gama jijiji n’igboju nke ekwensu ebe anyị matara na o gaghị aga n’iru karịa otù Chineke nyere ya ike? Chineke ekwuwo sị, “M’gagh-ara gi aka ma-qli, M’gagh-arapu kwa gi ma-qli” (Ndi Hibru 13:5).

Ọtụtụ Ebubo

“Ndi Juda we dabere onweha n’elu okwu niile nke Hezekaia, bú eze Juda.” Lee otú onyeiro ahụ si kwue okwu nleli! Ewoo, lee ọtụtụ ebube o naebo mgbe o hụru na ndị ahụ naatukwasị Chineke obi! Ṣ pughi inụ ka o naasi, “I ga-anwụ n’ezie ma o bürü na imeghi ihe o bula banyere ya! I ga-anwụ site n’oké ụnwụ! I ga-anwụ site n’akpíri ikpó-nku! Chineke anonyeregh Hezekaia, Chineke naeweso ya iwe! Lenụ ebe ife ṥfufè niile Hezekaia kwatuworo na ebe ichụajà niile nke o bibiworol!” Ọtụtụ mgbe onyeiro naatụ aka n’ebé ụfodụ o hụru na iruabụ dì díka agaasi na ya onwe ya bụ ezi iheatụ nke ezi okpukpé nke Ndị Kraist. O bụ eziokwu na Hezekaia wezugara ebe niile dì elu, ma o mere ya díka atümätụ nke Chineke si dì. N’ime ka iwe ya dì elu karịa, Senakerib kwuruokwu mkwulu sị na ya nwere Jehova n’akukụ ya na Jehova asiwọ ya, “Rigo imegide ala nke a, bibie ya” (2 Ndi Eze 18:25).

Igbánkí tị

“Ma ndị Ju gbara nkiti, ha azagh kwa ya okwu: n’ihi na ihe eze nyere n’iwu bu nka, si, unu azala ya” (2 Ndi Eze 18:36). O baghi urù mmadụ na ekwensu ịrurịtauka. I kwesighị izaghachị ya okwu o bula. Nime ebubo ụgha na nkocha nile, Jisqazaghachighị “obuná rue otù okwu” (Matiu 27:14); Maikael kwa bú onyeisi ndi mmuozi zaghachiri Setan, “Ka Onye-nwe-ayi bara gi nba” (Jud 9). Irurịta ụkà nke gi na ndị náemegide okwukwe gi abaghị urù o bula. Arụlaukwa maqbụ iseokwu, kama “buru-kwa-nu ndi edoziworo mgbe dum igopuru onye o bula nke náju unu ajuju banyere olile-anya ahu nke di nime unu, ma ka unu were nwayo na egwù gopu” (I Pita 3:15).

Ekpere nke Hezekaia

N’oge nsogbu Hezekaia wedara onweya n’ala, dowa uwenwùda ya niile, yikwasị kwa ákwà mkpe, wee jee n’ulọ Jehova. O zipukwara ozi ikpó Aisaia, bú Onye amụma ahụ díjike nke Chineke, ka o soro ya kpeekpere. O wutara ndíkom ndịa dì nsq inụ na ekwuluru Chineke nke Israel, were kwa Ya tñyere chi niile nke ndị alaçozọ ndị bụ olụ aka nke ndị mmehie. Mgbe o gbasa akwukwọzi ojoo ahụ nke Senakerib dere n’iru ya, Hezekaia rịqrọ Chineke ka O chebe Jerusalem “ka ala-eze nile nke uwa we mara na Gi onwe-gi bu JEHOVA, bú Chineke, nání Gi” (2 Ndi Eze 19:19).

Òzịzà Ahụ

Chineke zaghachiri Hezekaia na O nñwo ekpere ya, wee kpughee kwa n’otù mgbe ahụ, ihe mere Senakerib jiri nwee ike imeri mba niile ozo. Idíjike ya niile dì ka ihe náabughị ihe mgbe onyenwe anyị kpughere na mba niile ahụ o meriri dì ka “qka chanwuru achanwu tutu o tolite” (2 Ndi Eze 19:26). Ọtụtụ mgbe ka Onyenwe anyị meworo ka amata na Ya onwe Ya náachiachị n’alaeze nke mmadụ. Obi emere ka o sieike nke Pharaoh guzogidere Chineke rue mgbe ebibiri Ijipt. Nebukadneza buliri onweya elu site ná mpako na nganga rue mgbe Chineke chupurụ ya n’alaeze ya napụ kwa ya akponauche ya. Belshesa nogidere n’oriri na qñuñu nime mmehie rue mgbe mkpísịaka nke Chineke dere ihe banyere ọgwugwu ojoo ya n’elu mgbedi ụlo. Ka Senakerib na ndị niile náachiisi n’uwa mata na “o digh onye o bula náchi isi ma o buru na Chineke edogh ya; ndi náchi isi bu kwa ndi Chineke doworo” (Ndi Rom 13:1). Setan apughị igan’iru karịa otù Chineke nyedebere ya ike. Senakerib hụru nkò nke jidere ya n’imi na bridle nke náejide ebugberekonụ ya wee laghachi n’iru ihere n’ala nke aka ya.

Mmụozi nke Ọnwụ

Akụkọ banyere otú Onyenwe anyị si zipụ mmụozi Ya ka o kpočapụ ndiagha nke Asiria ndị ọnụogugu ha dí 185,000 (otù Puku na narịriatasatọ na ise), tinyere ndị dike niile bụ dimkpà, na ndị ndú na ndị ọchịaghị, ka akorọ nkeoma n'abụ a nke náeso, bụ nke Mazi Byron dere:

MBIBI NKE SENAKERIB

Onye Asiria ahụ bị akwasị rị ịgwè-atürü ahụ dị ka anụohị a wolf,
Ùsụ ndị agha ya naenwuenwu n'agwa nke anụnụ na olaedo;
Onwunwu ọcha nke ube dị ka kpakpando n'elu oké osimiri,
Mgbe ebili mmiri naacha anunụanụnụ náamali n'elu ogbummiri nke Galili.
Dị ka akwụkwọ nke ọhị a n'oge ụdummiri
Ahụrụ ụṣụ ndị agha ahụ na ọkọlötö ha mgbe anwụ dara
Dị ka akwụkwọ nke ọhị a n'oge ọkọchị,
Ùsụ ndị agha ahụ n'échí ya kpọnwụrụ wee fesasi a.

N'ihi na Mmụozi nke Ọnwụ gbasara nku ya n'elu ifufeokụ ahụ
Wee kukwasị ume n'iru onyeiro ahụ mgbe O naagafe;
Anya ndị ahụ nọ n'ura wee dị ka ihe nwụrụanwụ ma juo kwa oyi,
Ma obi ha nke náekuri ume wee dere duu rue ebighị ebi!

N'ebe ahụ kwa ka ị nyị nyaibu ahụ tögborọ saghee imi ya,
Ma ikuume nke nganga ya esighi kwa na ya püta:
Ùfufụ ọcha nke ọ gbopurụ ná mgbalị ya ikute ume wusara n'elu ala,
Jụ kwa oyi dị ka ụfufụ nke mmiri si n'elu ugwu.

N'ebe ahụ ka onye náagba Iñyị nya ahụ tögborọ ghasasi a naacha kwa anwụanwụ,
Igi rị gi dị kwasị n'ikùanya ya, na kwa nchala n'elu ngwaagha ya;
Ulọikwu niile dere kwa duu, ọkọlötö niile nödụrụ onweha,
Ebuli ghị kwa ngwaagha, afughi kwa opiike.

Ndị nyom nke Ashur ndị di ha nwụrụ náeti mkpu ákwá,
Etiwasị kwara arusị niile nke dị n'ulọ Baal;
Idị ike nke Ndimbaozọ ahụ, anaejighị mmaagha merie mgbe ọ bụla,
Agbazewo dị ka snow n'otùntabianya nke Onyenwe anyị lere ya anya!

AJUJU DỊ ICHEICHE

- 1 Gịnị ka Hezekaia mere iji napụta Jerusalem?
- 2 Ölee otú Hezekaia pụrụ isi kwue na “nke nonyere ayi di ọtụtu karị nke nonyere ya”?
- 3 Ölee otú ndị ahụ si mee omume banyere okwu ahụ Hezekaia kwuru?
- 4 Kwue ọtụtu ụzọ díka i nwere ike icheta nke Senakerib jiri mehie nime ebubo ahụ nke o boro Hezekaia na Chineke.
- 5 Gịnị mere eze Asiria jiri nwee ike ibibi ọtụtu mba dị icheiche?
- 6 Önye ka Hezekaia gwara ka o soro ya kpreekpere?
- 7 N'ihi önye ka Chineke jiri kwue na O gaechebe Jerusalem?
- 8 Mmadụ öle ka mmụozi nke Onyenwe anyị gburu?
- 9 Gịnị bụ ọkwá nke ndị ahụ egburuegbu
- 10 Gịnị mere Senakerib